
Noter i marginen

Da Saakasjvili gik i fælden

I begyndelsen af oktober kunne man i medierne læse, at ansvaret for 5-dages krigen mellem Georgien og Rusland i august 2008 nu var endeligt placeret: Det var Georgiens skyld. Sådan lød nemlig konklusionen på en hen ved 1000 sider lang rapport, som en uafhængig undersøgelseskommision, nedsat af EU's Ministerråd, havde offentliggjort.

I flere danske medier blev det præsenteret som om, at rapporten valgte side imod alle dem i vesten, som havde hævdet, at krigen var *startet* af Rusland. Disse mennesker havde taget fejl. Rusland havde fået oprejsning.

Der er bare et problem med den konklusion: Den er hverken dækkende for virkeligheden eller for den både nøgterne og saglige rapport. For i vesten var der *ikke* en masse mennesker, som samstemmende hævdede, at det var Rusland, som havde startet krigen mod Georgien. Derimod var der en masse analytikere, der hævdede – og heldigvis fortsat vil hævde – at Georgiens flamboyante præsident Mikhail Saakasjvili gik i en fælde, da han lod sig provokere til at angribe den *de facto* russisk kontrollerede provins Sydossetien, som *de jure* er georgisk

territorium. Med andre ord: Det var ikke Rusland, der startede krigen – de russiske styrker blev først sat ind efter det georgiske angreb natten mellem den 7. og 8. august – men det var Rusland, der *fremprovokerede* krigen. Og den fortolkning kan man sagtens finde belæg for i rapporten; for selv om det ikke direkte står der, giver rapporten stribevis af eksempler på, at både Sydossetien og Rusland gik ud fra, at det kun var et spørgsmål om tid, før Saakasjvili ville tabe hovedet, så Rusland kunne få anledning til at slå magtfuldt tilbage.

Vi nævner i flæng: Evakueringen af størstedelen af den sydossetiske civilbefolkning i starten af august. Hvorfor skulle de sydossetiske myndigheder ellers sende folk ud af enklaven med busser? De mange hundreder af paramilitære frivillige, der i ugerne op til krigen strømmede ind i enklaven fra russisk Nordkaukasus. Med russisk bevæbning. Som der står: "Imidlertid er der en række rapporter og skrivelser, herunder af russisk oprindelse, der indikerer, at Rusland trænede og militært udrustede sydossetiske og abkhasiske styrker forud for August 2008-konflikten. Hertil kommer, at der synes at have været en tilstrømning af frivilli-

ge eller lejesoldater fra Rusland til Sydossetien gennem Roki-tunellen og over Kaukasus-bjergene i begyndelsen af august, ligesom der synes at have været russiske styrker tilstede, som ikke var en del af JPKF-bataljonen (de fredsbevarende styrker, red.), forud for kl. 14.30 den 8. august 2008 (det officielle russiske angrebstidspunkt, red.)". Eller hvad med den kæmpemæssige russiske militærøvelse Kavkaz-2008, lige ved den georgiske grænse, der sluttede den 2. august 2008, og hvor det scenario, der blev gennemspillet netop var en besættelse af Georgien? Ifølge rapporten blev en del af tropperne ikke sendt hjem efter øvelsens slutning, men blev i området, hvilket var årsagen til det hurtige russiske modangreb. Eller cyperkrigen mod den georgiske central-administration, der begyndte allerede inden Saakasjvili havde påbegyndt sin offensiv? Rapporten vrimer med den slags eksempler, og man skal være blind for ikke se, at Rusland regnede med krig.

Spørgsmålet er så, hvordan det er i de danske medier er blevet til, at nogen har hævdet, at russerne decideret *startede* krigen.

Årsagen er faktisk ligefor: Der er nemlig én, som har hævdet det, og det er såmænd den georgiske præsident Mikhail Saakasjvili. Han har siden den 25. august vedholdende erklæret, at han gik i krig for at forsvare sig mod en angribende russisk hær. Det interessante i den sammen-

hæng er, at han først begyndte på det den 25. august – flere uger efter, at krigen var slut. Sagen er, at Saakasjvili først for sent forstod, at han var gået i fælde, og da det gik op for ham, nægtede han at indrømme det for at undgå at tabe ansigt. På dagen for krigsudbruddet, den 7. august, var hans forklaring en helt anden: De sydossetiske militser angreb de georgiske landsbyer i Sydossetien med usædvanlig heftighed og mange civile omkom. Da militserne ikke reagerede på hans ensidigt erklærede våbenhvile, beordrede Saakasjvili en invasion for at beskytte georgiske statsborgerne, formodentlig med håbet én gang for alle at sætte en stopper for de sydossetiske militseres gradvise eskalering af konflikten i området. Derimod havde han selvfølgelig ikke forestillet sig, at hans lille land – med en befolkning på størrelse med den danske – skulle i krig med en af verdens største atomare militærmagter: Rusland. Men Saakasjvili kan ikke kritiseres nok for at ændre forklaring på det altid afgørende spørgsmål om *casus belli*. Han hævdede forfængeligt, at krigen var startet af Rusland, fordi han ikke ville indrømme, at han var blevet narret til en offensiv. Men dermed inviterede han til en rapport, som nu kan konkludere, at det formelt *var* Georgien, som startede en krig i strid med våbenhvileaftalerne.

Anna Libak er litteraturredaktør på Weekendavisen og redaktør af Udenrigs.